

Norsk studentorganisasjon

Lakkegata 3 / 0187 Oslo

T: 22 04 49 70

F: 22 04 49 89

E: nso@student.no

W: www.student.no

NSOs krav til statsbudsjettet for 2013

"Muligheten til å studere på heltid er avgjørende for kvalitet i høyere utdanning"

NSOs krav til statsbudsjettet for 2013

Norsk studentorganisasjon (NSO) representerer 200 000 studenter over hele landet og har følgende tre hovedkrav til statsbudsjettet for 2013:

NSOs overordnede målsetning for statsbudsjettet er å gjøre det mulig å være heltidsstudent og derved sikre kvaliteten på utdanning. Dette skal gjøres ved:

- ***Utdanningskvalitet – satsing på utdanning gjennom økte grunnbevilgninger og en redusert prestasjonsbasert komponent.***
- ***Bedret studiefinansiering – 11 måneder studiefinansiering, øke utbetalingen til 1,5 G og justere støtten årlig etter G. Studiefinansieringen for studenter med barn må økes til 12 måneder.***
- ***Studentboligsatsning – 1500 nye boliger i året og økt statlig andel til 50 prosent av kostnadsrammen.***

Heltidsstudenten er NSOs overordnede mål for statsbudsjettet. Heltidsstudenten handler om lik rett til utdanning og om kvaliteten på den utdanningen som gis. For at alle skal kunne delta i høyere utdanning og på like vilkår, må man kunne studere uten å ha jobb ved siden av studiene. Vi vet at 4 av 10 studenter får hjelp hjemmefra til løpende utgifter (bolig og mat) samtidig som 6 av 10 studenter sier de har arbeid ved siden av studiene.¹ Det fremstår tydelig at studenter som har tid til å konsentrere seg om studiene har en fordel fremfor de som må jobbe ved siden av studiene.

Videre har det klare kvalitative fordeler å ha heltidsstudenter. For å nå vår målsetting til forsknings- og utviklingsbasert utdanning, med studenter som aktive deltagere i prosessene, er det avgjørende at studenter har tid til å delta. Dette er under dagens finansieringsystem ikke mulig å kreve av studentene, all den tid de er nødt til å jobbe ved siden av. For å heve kvaliteten i høyere utdanning trenger man strategisk satsingsevne for institusjonene og studenter som har mulighet til å delta.

NSOs hovedkrav:

Styrking av utdanningskvaliteten gjennom å øke grunnbevilgningen til utdanningsinstitusjonene og gjøre en større del av finansieringen til frie midler

Rapporten "Handlingsrom for kvalitet" viste at overbooking av studenter utgjør mer enn 20 prosent av studenttallet i hele sektoren. Opptaket av så mange studenter har vært viktig for å sikre at flest mulig får ta høyere utdanning, men utviklingen fører til at utdanningskvaliteten settes under press. NSO mener at dagens finansieringsystem har for mye fokus på gjennomstrømning, som ikke er noen indikator på kvalitet. Incentivene for å ta opp studenter uten tilstrekkelig finansiering må reduseres kraftig, både for å motvirke de negative konsekvensene som dagens finansieringsystem har medført og for å øke

¹ SSB, rapport 36/2011 – levekår blant studenter 2010

utdanningsinstitusjonenes handlingsrom. NSO går derfor inn for at utdanningskomponenten i finansieringssystemet bør legges om slik at 80 prosent av midlene utbetales når studentene tas opp og 20 prosent etter to år.

Norge har vært forskånet for det verste av den europeiske finansielle krisen, og har på forbilledlig måte opprettholdt et gratis utdanningstilbud. NSO er allikevel bekymret for kvaliteten på mange av de utdanningene som tilbys, og mener at dette bør være blant de viktigste prioriteringene til regjeringen framover.

I Norge har vi en unik mulighet til å styrke vår konkurransevne og være et forbilde for andre land, men det krever at regjeringen fører en aktiv utdanningspolitikk og virkelig satser på høyere utdanning. NSO og regjeringen deler målet om at gratisprinsippet skal bestå. En forutsetning for dette er at utdanningsinstitusjonene får tilstrekkelig finansiering. Det er et vedvarende problem at studieplasser ikke finansieres fullt ut. Uavhengig av bakgrunnen for dette, er det studentene som får konsekvensene: kutt i oppfølging, veiledning, seminarundervisning, praksistilbud m.m. Det er helt nødvendig å øke grunnbevilgningene til utdanningsinstitusjonene for å bedre situasjonen.

NSO mener mye tyder på at intensjonene i Kvalitetsreformen er svekket og at utdanningsinstitusjonene i stadig større grad går tilbake til billige vurderings- og undervisningsformer. NSO mener det er på tide å evaluere implementeringen av Kvalitetsreformen på nytt, slik at vi får mer kunnskap om utviklingen og hvilke tiltak som bør iverksettes for å sikre utdanningskvaliteten.

For å ivareta de studentene som allerede er tatt opp på resultatfinansiering mener NSO at grunnbevilgningene må styrkes tilsvarende. Dette kan gjøres ved å tilføre utdanningsinstitusjonene det de mister i finansiering for studentene som er overbooket, det vil si ca. 525 millioner kroner. Dette vil skape større forutsigbarhet for lærestedene og en mykere overgang til en redusert resultatfinansiering på utdanningsiden.

11 måneders studiestøtte på 1,5 G og 12 måneders studiefinansiering for studenter med barn

I Soria Moria 2 stadfester regjeringen at alle skal ha lik rett til utdanning og at det skal være mulig å studere på heltid. Heltidsstudenten forutsetter at det er mulig å leve av stipend og lån uten inntektsgivende arbeid ved siden av studiet. NSO mener det første steget som må tas for å realisere heltidsstudenten er å innføre 11 måneders studiestøtte. NSO ber derfor regjeringen om å sette i gang en opptrapping mot 1,5 ganger grunnbeløpet i folketrygden, fordelt over 11 måneders studiestøtte, i statsbudsjettet for 2013. Dette er i tråd med det historiske nivået som studiestøtten har ligget på. Først fra 2002 endret dette seg, siden den gang har studenters betalingsevne blitt redusert med 4000 kr (i 2010-kroner).² Når man legger til en eksplosiv økning i husleiepriser blir studentenes økonomiske situasjon forverret ytterligere. Bakgrunnen for ønsket om 11 måneders finansiering er at selv om ikke alle studenter har eksamen i juni har likevel svært mange studenter likviditetsproblemer på slutten av studieåret. Mange må jobbe under eksamensperioden om våren for å sikre inntekter i juni og juli. Dette kan ha alvorlige konsekvenser for resultatene til de studentene som ikke er heldige nok til å kunne finansiere eksamensperioden på andre måter.

² Tall fra lånekassen http://www.lanekassen.no/Toppmeny/Om_Lanekassen/Statistikk/Stipend-og-lan-samlet-statistikk/Kostnadsnorm-og-stipend/

NSOs krav til statsbudsjettet for 2013

Studiefinansieringen gjennom Lånekassen er et av de viktigste virkemidlene vi har for å sikre like muligheter for utdanning. De siste årene er det gjennomført flere tiltak for å tilpasse studiefinansieringen til ulike studentgrupper, blant annet ved innføringen av en egen studiefinansieringsordning for studenter med nedsatt funksjonsevne. Dette mener NSO er svært positivt. Det er imidlertid mange områder som står igjen, og NSO mener det er behov for en større gjennomgang av studiefinansieringen. Sist gang det ble lagt frem en større, helhetlig gjennomgang av studiefinansieringsordningen var i 1999. NSO ber derfor regjeringen vurdere å legge frem en stortingsmelding for å stake ut kursen for fremtidens studiestøtteordning.

Samtidig er det en gruppe der videre utredning er nødvendig. Studenter med barn er en utsatt gruppe, både økonomisk og kapasitetsmessig. I Soria Moria II har regjeringen stadfestet at de vil styrke finansieringen for studenter med barn: *Regjeringen vil styrke utdanningsstøtten for studenter med funksjonsnedsettelse og studenter med barn.*³

Foreløpig har ikke regjeringen gjort noe for å bedre økonomien til studenter som har barn. Det tiltaket vi mener vil monne mest er å innføre 12 måneders studiestøtte til denne gruppen. Dette vil vi fordi vi mener at barn med studentforeldre også skal ha rett på ferie sammen med foreldrene. Det er også vanskeligere for denne gruppen å kunne ta deltidsarbeid og sommerjobb ved siden av studiene, da barnehager har stengt på kvelder, helger og deler av sommeren. Det som veier tyngst er allikevel hensynet til barna, som er avhengig av å ha foreldre som har tid til å ta vare på dem og være sammen med dem både i hverdagen og i ferier.

Lånekassen har gjort en grovberegning av utgiftene knyttet til dette kravet, og estimerer at det vil koste 268 millioner kroner i året å innføre 12 måneders studiestøtte til denne gruppen (gitt satsen for 2010-2011). 65 millioner av dette vil være stipend.

Bygging av minst 1500 nye studentboliger og en økning av statstilskuddet til 50 prosent av kostnadsrammen.

Studentene er fornøyde med Regjeringens satsning på studentboliger de siste årene. Å ha et måltall på 1000 har skapt forutsigbarhet for studentsamskipnadene og har bidratt til å bedre studentenes boligsituasjon betraktelig.

NSO ser imidlertid at dette langt i fra er nok til å løse boligutfordringene vi står overfor. Studentveksten, samt det økte fokuset på internasjonalisering, fører til et økt behov for studentboliger. Hver sommer står flere tusen studenter i kø hos studentsamskipnadene på jakt etter bolig, og det mangler nesten 13 000 hybelenheter før den gjennomsnittlige dekningsgraden når 20 prosent på landsbasis. I tillegg har leieprisene på det private boligmarkedet steget kraftig de siste årene. NSO mener derfor at det er på tide å øke måltallet til minst 1500 nye studentboliger årlig.

NSO mener at kostnadsrammen og statstilskuddet til studentboligbygging skal være tilstrekkelig til å sikre studentboliger av god kvalitet, samtidig som den endelige leieprisen

³ Regjeringserklæringen 2009, side 52.

for studentene holdes nede. Da kostnadsrammen ble økt i 2005 ble ikke statstilskuddet økt tilsvarende, og det statlige tilskuddet gikk dermed ned fra 60 prosent av kostnadsrammen til 33-35 prosent. Dette gjør at studentene tar en stadig større del av regningen. NSO mener det er avgjørende at statstilskuddet økes til minst 50 prosent for å sikre at studentboligene som bygges holder et husleienivå som studentene har råd til å betale.

1500 nye studentboliger med 50 prosent av kostnadsrammen som statstilskudd koster 484,3 millioner kroner (til post 75). 50 prosent statstilskudd blir henholdsvis kr 350 000 og 300 000 pr hybelenhet, mot dagens 250 000 og 200 000. 1000 nye studentboliger med 50 prosent av kostnadsrammen i statstilskudd koster 322,9 millioner kroner (post 75). 1500 nye studentboliger koster kr 334,3 (post 75), forutsatt lik tilskuddsramme som i 2011 (33–35 prosent av kostnadsrammen).

Utrekningene er forutsatt at kostnadsrammen er uendret fra 2011, det vil si kr 700 000 i pressområdene og kr 600 000 for øvrig, samt at fordelingsnøkkelen mellom hybelenheter i pressområder og øvrige er lik som tildelingen for 2011.